

Notitie kunstvak verplicht in profiel C&M (zeer globale samenvatting)

Van OC&W – datum 12 oktober 2004

1: Vóór de invoering van de profielen was het mogelijk om één van de kunstvakken te kiezen in het vakkenpakket havo en vwo: muziek, tekenen, handenarbeid, textiele werkvormen.

2: Bij de voorbereiding van de profielen door de Stuurgroep profiel werd er naar gestreefd om elk vak ergens in een profiel onder te brengen. Zo werd voorgesteld om in het profiel cultuur en maatschappij een kunstvak verplicht te stellen. Daartoe werd een nieuw kunstvak voorgesteld: ckv 2,3.

3: Ckv 2,3 omvat twee onderdelen:
Ckv 2: 'brede theorie', d.w.z. beschouwing van kunst in het algemeen;
Ckv 3: praktijk en theorie van een discipline (muziek, beeldende vormgeving, drama, dans).

4: De meningen over deze verplichtstelling bleken verdeeld. M.n. het universitaire onderwijs achtte het een onnodige belasting voor leerlingen waarvan maar een klein deel in het vervolgonderwijs profijt van een kunstvak zou hebben.

5: Uiteindelijk besloot de Tweede Kamer dat in de wet werd opgenomen dat ckv 2,3 wel verplicht zou worden. Om het vak verder te kunnen ontwikkelen werd de scholen uitstel gegeven. Tot een nader te bepalen datum mochten ze werken met het zgn. overgangsprofiel C&M. Daarin zijn er keuzemogelijkheden. De leerling mag een kunstvak kiezen, maar dat hoeft niet. Doet hij het wel, dan is het niet ckv 2,3, maar een 'oud' kunstvak. De meeste scholen kozen voor dat overgangsprofiel, maar een aanzienlijke minderheid voerde al het door de wet uiteindelijk bedoelde profiel in, met ckv 2,3 verplicht.

Aanvullende gegevens m.b.t. notitie kunstvak verplicht in profiel C&M (gedetailleerde samenvatting)

van het Samenwerkingsberaad Kunstvakken (SBKV)

1: De kunstvakken oude stijl werden/ worden centraal geëxamineerd (in tegenstelling tot CKV 2,3). Kunstvakken oude stijl bestaan niet voor de vakken dans en drama.

2: Het vak ckv 2,3 is als verplicht kernvak ontwikkeld voor het cultuurprofiel. Dit gebeurde in nauwe samenwerking met het ministerie (en de vervolgoopleidingen/ VSNU/ HBO raad) om zodoende de doorstroomrelevantie voor met name het wetenschappelijk onderwijs te waarborgen.

3: **Ckv 2 = algemene theorie:** cultuurgeschiedenis - van de beeldende kunst & vormgeving, muziek, dans, drama. Aan de hand van 6 invalshoeken worden 6 cultuurhistorische periodes bestudeerd. Leerlingen leren verschillende vormen van kunst en cultuur kennen in de context van de belangrijkste periodes uit de cultuurgeschiedenis. Leerlingen leren begrippen te hanteren die van belang zijn voor receptie en reflectie van kunst en cultuur. Zij leren verbanden te leggen tussen de verschillende cultuurhistorische periodes (en onze tijd) en zij leren over andere culturen dan de westerse cultuur. **Ckv 3** bevat twee vakonderdelen: **Praktijk** (= muziek, dans, drama of beeldend) en **vaktheorie** - behorend bij de gekozen discipline. Leerlingen kiezen voor één discipline en leren over deze discipline aan de hand van het vormgeven in, -en het reflecteren over, deze discipline. Leerlingen leren vakspecifieke vaardigheden, kennis, begrippen aan de hand van productie en reflectie binnen één gekozen kunstdiscipline. Creatief probleemoplossend leren en divergent denken staan hierbij centraal. **Het cijfer van ckv 2,3 wordt voor 50% door de theorie van ckv 2 en voor 50% door de praktijk en vaktheorie van ckv 3 bepaald.**

4: Vanuit het wo zijn nooit bezwaren tegen de (oude en nieuwe) kunstvakken geuit. In 1996 stemde de VSNU van harte in met het programma voor culturele en kunstzinnige vorming. ([bron: 16 februari 1996 kenmerk VSNU 96/409 U](#))

5. Hoewel het programma voor ckv 2,3 op tijd werd aangeboden, werd voor een periode van een jaar een overgangsregeling ingesteld. Deze regeling is sindsdien voortdurend verlengd. Dit betekent dat ckv2,3 wel door de wet is voorgeschreven maar dat scholen het vak van het ministerie feitelijk nog niet in hoeven te voeren. Dit heeft tot grote onzekerheid geleid. Uitgevers durfden niet in methodes te investeren. Vervolgens werd het uitblijven van methodes als argument gebruikt om het vak niet in te voeren. Dat sommige scholen een afwachtende houding aannamen werd - en wordt ook nu weer in deze notitie - als argument gebruikt om ckv2,3 niet verplicht te stellen.

Recente gegevens over aantallen leerlingen/ scholen van cito/cevo/IB groep/ Tweedefase adviespunt tonen aan dat het aantal scholen dat kiest voor de invoering van ckv 2,3 nog steeds toeneemt (en dus niet afgenomen is na de maatregel van 2003). Tevens blijkt dat nagenoeg alle scholen een kunstvak als examenvak aanbieden in het profiel C&M.

Het centrale examen voor ckv 2 is na een eerste proef met negen scholen in 2000 vanaf 2001 tijdelijk schoolexamen geworden. De afname van de ckv 2 examens verloopt inmiddels technisch en organisatorisch probleemloos. Probleemloos wil ook zeggen dat problemen die zich voordoen door de school goed opgelost kunnen worden. (bron: cevo) Ondanks het feit dat er geen belemmeringen meer zijn is deze uitdrukkelijk als tijdelijk bedoelde maatregel tot op heden elk jaar opnieuw verlengd.

De belangrijkste redenen om de wet niet uit te voeren, het vak niet definitief in te voeren en het centrale examen te vervangen door een schoolexamen, zijn door het ministerie zelf veroorzaakt. Daarbij werd na elke oplossing meteen weer een nieuw probleem benoemd. De redeneringen in deze notitie zetten deze tendens voort. Aan de hand van de hiernaast genoemde zeven punten, wordt een nieuw 'argument' opgebouwd om het vak niet langer verplicht te stellen: er zou sprake zijn van een teruglopende belangstelling van scholen voor het 'nieuwe' vak. In het meegestuurde overzicht kunt u zien dat deze terugloop geenszins blijkt uit de cijfers van cito/cevo en tweedefase adviespunt.

6: Een deel van die laatste groep scholen kreeg achteraf spijt. De reden was, dat inderdaad in de praktijk bleek, dat er een groep leerlingen was die het profiel C&M wilde volgen (gelet op hun talenten en wensen voor het vervolgonderwijs), maar voor wie dit onhaalbaar bleek omdat ckv 2,3 daarvoor een onneembare hindernis was. Voor die leerlingen werd het daardoor onmogelijk om het diploma havo of vwo te halen: niet omdat het ontbrak aan intellectueel niveau, maar omdat een gebrek aan musisch talent dat verhinderde. Uiteindelijk werd aan die scholen op hun verzoek toegestaan, dat ze alsnog mochten kiezen voor een keuzemogelijkheid in het profiel.

6: De suggestie dat er scholen zouden zijn die achteraf 'spijt' hadden van de invoering van ckv 2,3 hebben wij voorgelegd aan het tweedefaseadviespunt, cito, cevo en kpc. Deze instanties konden dit op geen enkele manier bevestigen. Het vooroordeel dat voor kunstvakken een specifiek talent nodig is, geldt net zo goed voor wiskunde of talen. Zonder talent (of affiniteit) haal je misschien geen negen voor Frans, maar iedereen kan die taal leren en een voldoende halen. Hetzelfde geldt voor de kunstvakken. Dit 'talent-syndroom' voor de kunstvakken is wetenschappelijk allang achterhaald en wordt alleen door ambtenaren van het ministerie van OCW keer op keer naar voren gebracht. Leerlingen worden bij de kunstvakken niet uitsluitend op kunstzinnige capaciteiten maar tevens op intellectuele capaciteiten beoordeeld.

7: Inmiddels waren er de voorstellen voor aanpassing van de profielen. Die voorstellen zijn gericht op meer keuzemogelijkheden. Een kunstvak is in die voorstellen mogelijk als profielkeuzevak in het profiel. De vraag die nu voorligt is, of in afwijking daarvan nu moet worden besloten dat een kunstvak (= dan ckv 2,3) alsnog verplicht moet worden gesteld in het profiel C&M.

7: Bij de voorstellen voor de aanpassing van de profielen werd de verplichte invoering van ckv 2,3 en de centrale examinering opnieuw uitgesteld. Wij hebben als gezamenlijke kunstvakverenigingen (ondersteund door het landelijke kunstvakdocentenoverleg KVDO) onze argumenten voor de uitvoering van de wet, en daarom voor de verplichte invoering van ckv 2,3 vastgelegd in een notitie: ruimte laten en kunst bieden. (te vinden op www.ckv23.com onder nieuws: tweedefase)